

IPUS4FAMILY.EU

Медийна защита на младите хора в България

Последна версия, 16.03.2017

Конституционен факт е, че в България има свобода на словото. Добре за обществото е тя да се запази. Добре за обществото обаче е да се замисли и за обхвата на тази свобода, защото медиите са не само информационно средство, а имат и силно възпитателно въздействие. Второто в момента се пренебрегва, но то има изключително влияние върху децата. Българите прекарват по 16 часа седмично в интернет, което превръща медиата във втората най-популярна след телевизията (23,2 часа седмично), показват резултатите за България от Mediascope Европа, най-голямото общоевропейско проучване за медия потребление с повече от 50 000 респондента, поръчано от Интерактив Адвъртайзинг Бюро България (IAB България), 2012г.

БЪЛГАРИЯ И ВЪПРОСЪТ ЗА СИГУРНОСТТА НА МЛАДИТЕ В ИНТЕРНЕТ

В България все още не съществува стратегия, насочена към преодоляване на рисковете за сигурността на младите хора в интернет. Компетенциите в тази сфера са разпределени между различни държавни органи, но това е още една предпоставка да се размива отговорността.

Органите, които основно се занимават с въпросите на безопасността на децата в интернет е:

- Държавната агенция за закрила на детето,
- Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията,
- а също така и ГДБОП - МВР

Нека не забравяме, че основата в борбата с престъпленията, включително и тези, свързани с интернет, е превенцията. Добра практика в това отношение е сайтът cybercrime.bg, който освен всичко друго съдържа и полезни съвети към родители за безопасната работа на децата им в интернет. Тези съвети включват използването на интернет семейно, т.е. комуникация между дете и родител относно посетените сайтове, опасностите, които крият сайтовете за запознанства и др.

Дейност по въпроса за сигурността на младите в интернет извършва и неправителствения сектор, като сайта safe.teacher.bg, Фондация „Партньори - България“, а в страната също се провежда международният Ден за безопасен интернет. Трябва да се отбележи дейността на Националният център за безопасен интернет, който обединява държавния сектор, бизнеса и неправителствени организации в опит да превърне интернет в едно безопасно място и да се предотвратяват киберпрестъпления.

Друг пример е кампанията на Майкрософт България „НетАларма“, в рамките на която ученици от гимназиите в цялата страна съставиха първия „Манифест за безопасен интернет“. Кампанията е осъществена със сътрудничеството на членовете на Детския съвет към

Държавната агенция за закрила на детето и младежката асоциация “Български детски и младежки парламент”. Чрез своя Манифест, учениците не само споделят какво е важно за тях в Интернет, но и дават идеи за това какви етични и професионални норми е необходимо да се спазват от страна на потребителите.

По данни на Националния статистически институт около 83% от българските граждани на възраст между 16 и 24 години редовно използват интернет. Ако прибавим към тази цифра децата под 16 години, тогава цифрата може да скочи до 90%, както стана ясно на провела се Кръгла маса по въпросите на защитата на децата в интернет пространството, организирана от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията. От друга страна проучване, извършено за Европейската комисия от мрежата European Schoolnet и Университетът в Лиеж показва, че българските осмоласници са сред най-неуверените в ЕС по отношение на своята онлайн безопасност. Процентът на увереността обаче бележи растеж в 11 клас, като стига средното за ЕС ниво.

Основните рискове за младите хора в България са опасността от скъсване с реалността и пристрастяване към видеоигрите, манипулация следствие на онлайн запознанства, експлоатация на детски труд. Като мерки за

противодействие на тези рискове се организират най-вече срещи с ученици, обучителни курсове за родители и различни рекламни кампании, целящи повишаване културата на сигурност в интернет.

Банковият сектор в България също е ангажиран със сигурността в интернет и в частност по отношение на електронното банкиране. На сайтовете на банките могат да се открият детайлни правила за сигурността при извършване на финансови операции онлайн, което е от особено значение за младите хора, които се запознават с онлайн услугите на банките.

Всички посочени по-горе мерки или добри практики в България са реализирани по-скоро като инициатива на отделни министерства или организации /основно неправителствени/. Прави впечатление липсата на единно виждане и политика в областта на защита на младите хора в интернет, която да обхваща както обучението на самите млади хора, така и предоставяне на повече информация на всички лица и институции, отговорни за тяхното израстване. Естествено, трябва да има и ясна визия за ролята и мястото на държавата в този процес, защото интернет не само че дублира, но понякога и замества реалността, в която досега изцяло живеехме.

В България като цяло проблемите, свързани със сигурността в интернет се подценяват. Затова говори и фактът, че в България няма единен орган, който да се занимава с политиките и мерките в областта на киберсигурността. Все още няма и разработена стратегия за киберсигурност, въпреки че няколко поредни правителства си поставят нейното приемане като приоритет.

Отделни министерства и държавни органи са изградили способности за превенция на рисковете във виртуалното пространство, но това е по-скоро в резултат на реализацията на секторните политики, за които те са отговорни, но не и цялостна визия. Както редица европейски държави и България следва да създаде свой национален орган в областта на киберсигурността, който да гледа глобално на тези въпроси, необходимо е осъвременяване на законодателството и предприемане на конкретни практически стъпки в тази насока.

КЪДЕ МОГАТ УЧИТЕЛИ, РОДИТЕЛИ И ДЕЦА ДА СЕ ОБЪРНАТ ЗА ПОМОЩ?

- Българска линия за онлайн безопасност тел.: 124-123 и на <http://web112.net/NewSignal.aspx> (гореща линия за борба с незаконно и вредно за деца съдържание в Интернет)
- Child helpline international.org тел.: 116 111 и на <http://116111.eu/> (и двата телефона са безплатни и могат да бъдат избирани от цялата страна)
- Национален информационен център за безопасен Интернет - <http://www.safenet.bg/bg/> (работи за повишаване на дигиталната грамотност на децата и младите хора)
- Държавна агенция за закрила на детето тел.: + 359 2 933 90 50 и на E-mail: stopech@sacp.government.bg
- Дирекция "Социално подпомагане", отделите „Закрила на детето“
- Правила за сигурност и безопасност в Интернет- <http://sacp.government.bg/deinosti/deca-info-obshtestvo/pravila-bezopasnost-internet/>
- Фондация "Партньори-България" - Безопасно използване на интернет- <http://partnersbg.org/2013/03/safe-internet/>
- Сигурност на младите в интернет- <http://safe.teacher.bg/html/etusivu.htm>
- https://www.microsoft.com/bulgaria/press/news_15122010.msp
- В случай, че попадне на информация, която го плаши или го притесни по един или друг повод, да сподели това с вас или да подаде сигнал на горещата линия за безопасен интернет: <http://web112.net/>, <http://www.safenet.bg/> или <http://www.cybercrime.bg/bg>, чрез предвидения за тази цел паник бутон.

→ Източник: Сигурност@ на младите в интернет. Предиизвикателствата пред киберсигурността. СОФИЙСКИ ФОРУМ ЗА СИГУРНОСТ, 2015

16 разширения за Google Chrome, които всеки Родител трябва да има!

Google Chrome е обичан от много потребители браузър заради своята бързина и простота, но досега не успяваше да се издигне до репутацията и популярността на Firefox, заради липсата на разширения, които да се добавят към браузъра.

Сега обаче тази грешка е поправена и Chrome вече притежава огромен брой допълнителни добавки и съвсем спокойно можем да заменим Мозилата с него, като някои разширения даже са по-добри от тези на конкурента.

Всичко това е много хубаво, но какво ще кажем за инструментите, които можем да сложим, **предназначени за деца и родителите им, които искат да ги предпазят в интернет?**

Ние сме подбрали **25 Google Chrome добавки**, които родителите могат да използват за безопасно сърфиране, за забавление и за учене на своите деца.

Всичко това можете да видите в списъка по-долу. Всеки линк с името на разширението води до страницата му за теглене или до страницата на разработчика му.

От целия този списък може би ще откриете няколко добавки, които ще използвате към браузъра за **по-безопасно и приятно сърфиране в интернет за вашите деца**.

Особено когато можете да намерите инструменти, които помагат да се избегнат опасните обекти в необятния и понякога опасен свят на интернет. А за още повече разширения можете да посетите и страницата Google Chrome Extensions Web site.

Разширения за родители

1. Adblock Lite е бърз и лесен начин да блокирате рекламите, докато сърфирате. Това е добавка, която не се нуждае от предварително конфигуриране преди да започнете да браузвате и скрива рекламите преди те да се появят на страницата. Нуждае се от ежедневно обновяване.
2. CEOP's internet safety advice е инструмент разработен от Child Exploitation и Online Protection (CEOP) Centre /Център за експлоатиране на деца и онлайн защита/. Изтеглете тяхното разширение и дръжте специалистите от тази организация да ви помагат където и когато използвате интернет.
3. Click&Clean изтрива историята на браузъра, въведените интернет адреси, флаш кукитата/бисквитките/, всички следи от вашите онлайн активности, за да защити вашата сигурност и лични данни, особено ако ползвате чужд компютър.
4. F Off! е филтър за нецензурни думи за Google Chrome, който почиства интернет от мръсни думи и изрази. Вярно е, че е за английски думи, но признайте, че доста от мръсните думи, които използват малките деца, са именно от този език. Това е чудесно приложение за хора, които биха искали да избират какъв вид език да консумират в уеб пространството или за тези, които искат да направят интернет по-чисто място за техните деца.
5. LinkExtend създава лента с инструменти, позволяваща на родителите да настроят безопасно сърфиране на децата си в интернет, да инсталират KidSafe сигнал за уведомяване и инструмент за изтриване. Страхотен инструмент както за родители, така и за деца.
6. SiteAdvisor for Chrome е основан на базата на известната антивирусна компания McAfee и нейния продукт SiteAdvisor и ви предупреждава за рейтинга и сигурността на страницата преди да я отворите.
7. WOT или "Уеб на доверие" е приложение за безопасност, което ви предупреждава за рискови сайтове, които мамят потребителите си, доставят им malware или им изпращат спам. Има и класация на уеб сайтове – на кои от тях може да се вярва за безопасно сърфиране, пазаруване и търсене в интернет.

Разширения за забавление на децата

8. Chrome TV е безплатен плъгин, позволяващ на потребителите да гледат онлайн телевизия директно от техния Chrome браузър. С повече от 3000 ТВ канала от цял свят, това е най-добрият начин да гледате лесно ТВ на вашия компютър. Освен хилядите канали на най-различна тематика, има и специален канал за деца, с който ще можете идеално да намерите работа на вашите малчугани.
9. Flixster Movies – разширение, позволяващо ви да намирате информация и всичко интересно покрай най-новите филми, които излизат, както и да гледате техните трейлъри директно от този инструмент.
10. TV Chrome е ТВ добавка за Google Chrome, която позволява на юзърите да гледат на живо 2780 телевизионни канала, сортирани по страни и категории, директно от своя Chrome браузър.

→ Източник: <https://www.lifehack.bg/web/google-chrome-razshirenia-za-vseki-roditel/>

Телевизия / радио

Съгласно изискванията на Закона за радио и телевизия (1998), операторите са задължени да не допускат излъчването на предавания, които застрашават физическото и психическото здраве на малолетните и непълнолетните, както и излъчването на сцени, съдържащи насилие и жестокост. Опасността, която съществува е възможното увреждане на физическото, умственото и моралното развитие на подрастващите. Законът е предвидил подобни телевизионни предавания да се излъчват в часовете между 23.00 и 6.00 часа. Необходима е и подходяща сигнализация по време на цялото излъчване.

В момента в България се произвеждат и разпространяват по ефир, кабел или сателит над двеста лицензирани или регистрирани телевизионни програми. Към тях трябва да се причислят и многобройните чуждестранни програми, предлагани от стотици кабелни тв мрежи (www.cem.bg). Предаванията за деца съставят само около 3% от общото програмно време: 14,133 от общо 498,091 часа (www.nsi.bg).

→Източник: СПЕЦИФИКА НА ВЪЗПИТАТЕЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА МЕДИИТЕ ВЪРХУ ДЕЦАТА доц. д-р Мария Ст. Алексиева, Бургаски свободен университет

Влиянието на медиите върху децата

Медиите имат възпитателен ефект върху подрастващите – и то много силен. Несъмнено децата възприемат голяма част от света от телевизионните и радио приемници, билбордове и всякакви други зрителни и звукови медийни средства.

Модата, налагана от медиите диктува техния начин на поведение. Гледайки телевизия, те много лесно могат да достигат до извода, че насилието е нормална част от ежедневието. Тези деградивни модели на поведение са застъпени не само в детските програмни блокове, но и в целия ефир, например в рекламите. Децата у нас гледат телевизия поне 3 часа дневно. Според психолозите насилието от тв екрана им влияе негативно и поражда у тях антисоциални модели на поведение. Освен във филмите насилие много често се среща и в музикалните, и в рекламните клипове. Психолозите посочват като вреден и модела, при който "добрите" герои печелят битките със същите средства на насилие, с които си служат и "лошите".

Една от причините за лошото програмиране в медиите е, че продуцентите не познават детската аудитория и не я изследват, показва анкета на асоциация "Родители".

80% от изследванията тях сочат, че медийното влияние води до негативни здравни ефекти при децата и подрастващите. Резултатите от проучване влиянието на медиите върху седем нежелани ефекта: тютюнопушене, ранна сексуална активност, детско затлъстяване, неспособност за концентрация, нисък учебен успех, употреба на алкохол и употреба на наркотици

93% откриват връзка между медиите и ранната сексуална активност.

Как и защо насилието по телевизията поражда агресия в реалния живот?

Има няколко теории от гледна точка на социалната психология, които обясняват няколко модела: теория на възбудата, теория на социалното учене, теория на отпадане на психичните задръжки и теория на редуциране на агресията.

Теория за психичната възбуда е създадена от Таненбаум. Той смята, че телевизионното насилие въздейства върху аудиторията като усилва агресията, защото насилието увеличава стимулирането или води до психична възбуда у зрителите.

Основната теза на Бандура, създател на теорията за социалното учение, е че начините на поведение се научават чрез наблюдаване поведението на други хора. Този механизъм е основен източник на познание при децата. Именно децата се учат от поведенчески модели и в следствие стават жертви на насилие. Според него децата трябва да са далеч от моделите на насилие. Не е правилно деца свободно да гледат телевизия, когато има такива предавания и репортажи. Факт е, че децата могат да придобият агресивен начин на поведение вследствие наблюдавано телевизионно насилие и да го проявят в игрите си, а след това може би и в живота си по нататък...

Другият аспект на влияние на медиите е участието на твърде слаби манекенки в модните ревюта. Психолози твърдят, това има негативно влияние върху съвременните млади жени и момичета, защото води до нереалистични очаквания за собствения външен вид, а оттам и до тежки хранителни смущения.

Възпитайте в своето дете култура на поведение, независеща от излъчваната по медиите. В случай, че няма как да ограничите облъчването, редовно разговаряйте с него по тази тема.

→ Източник: „Качествено изследване - България : Децата до 8 години и дигиталните технологии” на Национален център за безопасен интернет, София, България, февруари 2016г. по проекта „Овластяване на децата в дигиталната ера чрез ранна дигитална грамотност“, съфинансиран от Фондация ОАК.